

LATVIEŠU VALODA 12.KLASEI

Pārbaudes darbs latviešu valodā 12. klasei Stilistika

1. uzdevums. Turpiniet teikumus! (6 punkti)

- Stilus, kurus iedala pēc lietošanas jomas, sauc par .....
- Stilus, kurus iedala pēc runātāja attieksmes, sauc par .....
- Pēc lietošanas jomas valodas stilus iedala .....
- .....
- Pēc runātāja attieksmes valodas stilus iedala .....
- .....

2. uzdevums. Nosakiet, kuram no lietošanas jomas stiliem tas raksturīgs! (10 punkti)

Atbilstošā stila pazīme	Stils
1. Raksturīga informācijas aktualitāte un mērķtiecība.	
2. Lieto ikdienas saziņā, biežāk runātā valodā.	
3. Mazāk speciālās terminoloģijas, tās vietā jēdzienu skaidrojums..	
4. Lieto emocionāli neitrālus valodas izteiksmes līdzekļus, neitrālu leksiku, valodas mākslnieciskās izteiksmes līdzekļus neizmanto. Daudz svešvārdū.	
5. Ľoti īsi, vienkārši teikumi, izmanto teikumu aprāvumus, ko kompensē mīmika, žesti, izsaukuma un jautājuma teikumi.	
6. Specifiski tiek izmantota leksika – tiek izmantotas pārnestās nozīmes, epiteti, salīdzinājumi, tropi, izteiksmes figūras.	
7. Informācija ir konkrēta, tāpēc izmanto faktus, skaitļus, datus, vietu, piemērus, citātus u.c.	
8. Izteiksmes līdzekļi tiek standartizēti – vispārpieniemti vārdū savienojumi, frāzes, teikumu konstrukcijas u.c. Viennozīmīgi vārdi, neitrāla leksika.	
9. Paskaidrojoši vārdi, iesprausti vārdi, iespraustas konstrukcijas, plaši salikti teikumi. Pārsvarā stāstījuma teikumi.	
10. Teikuma konstrukciju daudzveidība, bieži lieto dialoga formu. Var būt īpašs teksta grafiskais izkārtojums.	

3. uzdevums. Nosakiet, kāds no stiliem pēc runātāja attieksmes tiek izmantots! (7 punkti)

Atbilstošā stila pazīme	Stils
1. Lietišķa attieksme, autors nepauž savu vērtējumu. Lieto ziņojumos, lietišķajos rakstos u.c.	
2. Smieklīgi personu vārdi un vietu nosaukumi, pārpratumi. Labsirdīga, zobgalīgi pozitīva izteiksme.	
3. Izsmējējs jūtas pārāks, vārdi ar nicinošu nokrāsu. Negatīva, slēpti izsmejoša izteiksme, dažkārt izmantojot cildinošus vārdus.	
4. Pacilāta izteiksme, patoss. Savīļojoša izteiksme, lieto poētismus, frazeoloģismus, aforismus.	
5. Izmantos sarkasmu – dzēļigu izsmieklu, jūtot pārākumu pār klausītāju.	
6. Uzrunas, draudzīga attieksme. Simpātijas apliecinoša, maiga, arī intīma, līdzjūtīga izteiksme.	
7. Neprecīzi lietoti vai tiši sagrozīti svešvārdi, pretrunīgi salīdzinājumi, neticamas hiperbolas.	

4. uzdevums. Izlasiet tekstus, nosakiet, kuram valodas stilam pēc lietošanas jomas pieder teksts!

Pamatojiet savu izvēli, minot vismaz 5 argumentus! (14 punkti)

- Vārds „*protokols*” cēlies no grieķu vārda *protokollen* (*protos* nozīmē „pirmais”, *kolla* – „līme”). Sākotnēji to attiecināja uz dokumentu noformēšanu, bet laika gaitā tas ieguva plašāku nozīmi. To sāka lietot starpvalstu lietu kārtošanā – kā uzvedības normu kopumu attiecībās starp valstīm.

No tā radies mūsdienu nosaukums – protokols vai diplomātiskais protokols, kas ir noteiktu tradīciju, normu, noteikumu un likumu kopums, kuru ievēro diplomātiskais dienests savu uzdevumu veikšanā.

Vīnes kongresa (1815) un Āhenes Svētās Savienības kongresa (1818) pienemtās normas bija starptautiskās diplomātijas prakses pamatā līdz 1961. gadam, kad tika pieņemta Vīnes Konvencija par diplomātiskajiem sakariem.

(Pēc A. Odiņas.)

Pēc lietojuma jomas tas ir ..... valodas stils, jo

- 1).....
- 2).....
- 3).....

Pēc runātāja attieksmes tas ir ..... stils, jo

- 1) .....
- 2) .....

- „Klausies, saulīt, šovakar teātrī būšot baigai grāvējs jaunatnei „Trauslais ledus”. Galvenās lomas esot uzticētas jaunajiem aktieriem. Man teica, ka tie ir baigi foršie čaļi. Kā tu domā, sirsniņ, vai arī mums nevajadzētu aizkātot uz šo izrādīti?”

„Zini ko, draudziņ, kačā tālāk ar to savu tejāteri! ”

Pēc lietojuma jomas tas ir ..... valodas stils, jo

- 1).....
- 2).....
- 3).....

Pēc runātāja attieksmes tas ir ..... stils, jo

- 3) .....

6. uzdevums. Uzrakstiet 50 – 60 vārdu apjoma tekstu, īpaši akcentējot savu attieksmi! Savu izvēlēto stilu nosauciet un pierādiet tā izvēli! (10 punkti – 3 p.- interesants saturs, 3 p. – 0 kl., 2 p. – 1 – 2 kl.; 1p. – 3- 5kl.; 0p. -6 -...kl.; 1 p. – stila nosaukšana, 3 p. – tā pierādījums, pamatojums)

Paldies par darbu!

Vai ar savu darbu apmierināts / -ta? Kāpēc? .....
